

<sup>A
mep₈ 5
8</sup>
**RUDOLF DE
MEPSCHE**

en de

**SODOMIETEN
VERVOLGING**

Oudheidskamer Aeldkerke

inleiding.

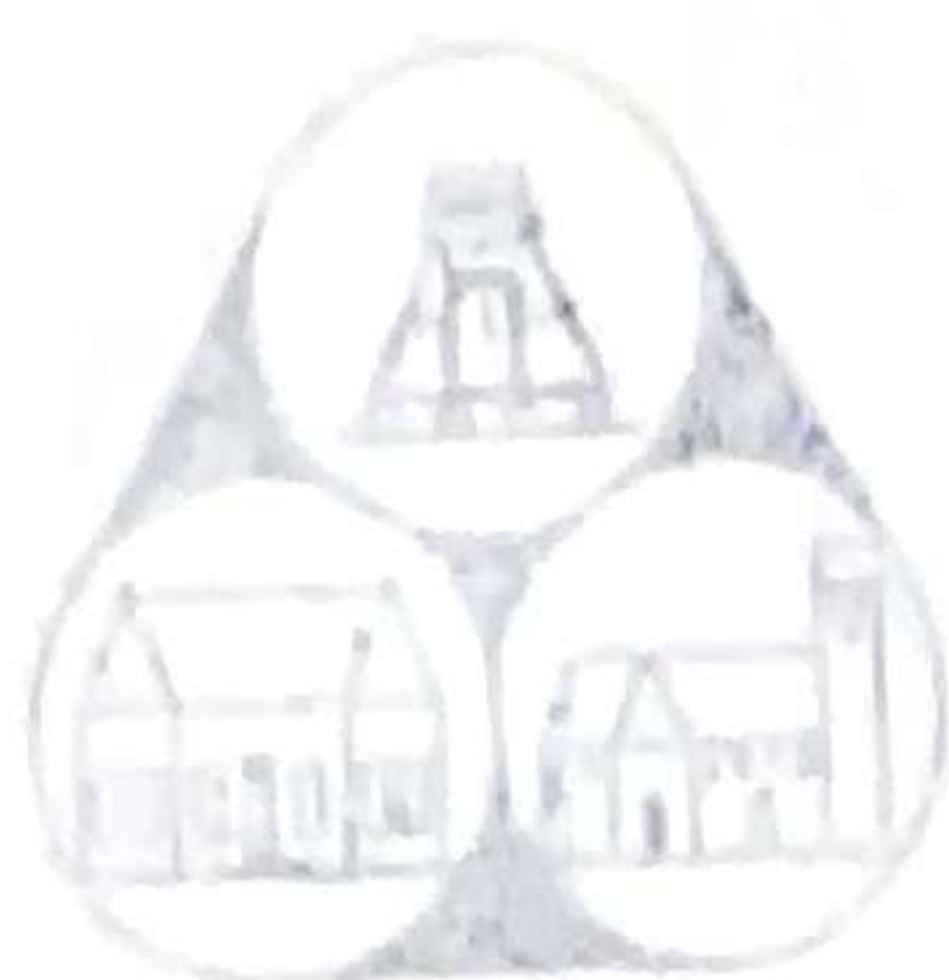
Streekhistorische
Vereniging

Aeldakerka

Voorwoord	1
Inleiding	2
Wie was De Mepsche en wat deed hij?	3
Wat deed een RUDOLF DE MEPSCHE ?	4
De martelingen van EN DE en wat waren de gevolgen?	5
Wat werd er SODOMIETENVERVOLGING ?	6
Wanneer vindt men voor het eerst sodomit?	7
De Mepsche en mensenrecht	8
Maandag 24 september 1731	9
Levens en material van het proces	10
Nieuwe ontdekkingen	11
Hoe het afliep met De Mepsche	12
Geslacht: Ruige Bijen te zien	13
Conclusie	14
Literatuurlijst	15
Illustratielijst	16

naam: Petra Renkema

datum van gereedkomen: 5 mei 1991

Afdeling
Streeklust en
Verreiking

RODOLF DE WESCHER
EN DE
GODINTEKSTENVERVOLGERS

naam: P. de W. de W.
datum van registratie: 1 mei 1901

Voorwoord.

Inhoudsopgave.

Voorwoord.....	2
Inleiding.....	3
Wie was De Mepsche en wat deed hij?.....	4
Wat deed een grietman allemaal?.....	7
De martelingen op Bijma en wat eraan voorafging....	8
Wat werd precies onder sodomie verstaan.....	11
Wanneer vindt men voor het eerst sodomie?.....	13
De Mepsche op mensenjacht.....	14
Maandag 24 september 1731.....	16
Kosten en materiaal van het proces.....	18
Nieuwe arrestaties.....	19
Hoe het afliep met De Mepsche.....	21
Gedicht: Huize Bijma te Faan.....	24
Conclusie.....	26
Literatuurlijst.....	27
Illustratielijst.....	28

Voorwoord.

Velen vooral in het Westerkwartier hebben wel eens gehoord van "De Mepsche" en weten ook dat hij een wreedaard was. Omdat de geschiedenis van het Westerkwartier me interesseert, heb ik dit onderwerp gekozen. Tijdens het maken van de scriptie deed zich een probleem voor. Het boek van H.F. Poort "Rudolf de Mepsche of de Faanse Gruwelen" sprak het boek van W.T. Vleer "Sterf Sodomieten" tegen. Maar na veel gepuzzel is gebleken dat het boek van H.F. Poort op valse feiten berust. Er zijn verschillende instellingen waar ik ben geweest.

Dit zijn: *Het gemeentehuis Grootegast.

*De openbare bibliotheek Grootegast.

*De oudheidkamer Oldekerk.

Van Inleiding.

Op het landelijk gelegen Faan speelden zich in 1731 afwschuwelijke taferelen af. Daar begon De Mepsche met een sodomietenvervolging. Wat bewoog hem om dit te doen?

Homofilie is vandaag de dag een veelbesproken onderwerp en omdat het onderwerp hier in de buurt zich afspeelde heeft het mijn interesse.

Verklaring van veel gebruikte woorden:

Sodomietenvervolging= homofielenvervolging.

Grietman= burgemeester, notaris en rechter tegelijk.

Wie was De Mepsche en wat deed hij?

Rudolf de Mepsche was de achterkleinzoon van Johan de Mepsche. De bruchte Johan de Mepsche die rond 1580 leefde in Groningen, had men "De Groninger Alva" genoemd, omdat hij ketters vervolgde. Dat Rudolf de Mepsche nog beruchter zou worden had men toen nog geen weet van. Rudolf de Mepsche is gedoopt op 15 maart 1695 in de Martiniekerk te Groningen als zoon van Peter de Mepsche en Geertruida Aldringa. Hij stierf op 3 december 1754 in Wedde en hij is op 11 december begraven in de Martiniekerk te Groningen. De Mepsche trouwde op 8 april 1718 in Niekerk met Suzanna Elisabeth Alberda van Scheltkema Nijenstein. Rudolf en Elisabeth kregen twee zonen, die beide op jonge leeftijd zijn overleden. Ze woonden op de borg Bijma, die De Mepsche geërfd had van zijn moeders kant. Het huis is laag, het telde maar 1 verdieping, maar het had wel een gracht en een ophaalbrug. Een groot plein voor de woning diende om rijtuigen te plaatsen, voor hen die er een bezoek brachten of er zaken hadden. De borg beschikte ook over een gevangenskelder, waar afschuwelijke martelingen plaats zouden vinden.

Johan de Mepsche

Hij was de overgrootvader van
Rudolf de Mepsche. Een portret
van Rudolf is niet te verkrijgen.

Op 19 december 1709 is De Mepsche op 14-jarige leeftijd gaan studeren in de Wijsbegeerte aan de Groninger Hogeschool. Hij mislukte als student en op 18-jarige leeftijd was hij al afgevaardigde van de Groninger landdag. Omdat De Mepsche in 1718 trouwde werd hij meerderjarig (anders pas op 25-jarige leeftijd). Nu kon hij vrijwel alle belangrijke ambten gaan beoefenen. Hier maakte De Mepsche handig gebruik van. Vanaf 1719 was hij grietman en rechter van Oosterdeel-Langewold tot 1747, toen hij failliet werd verklaard.

Oosterdeel-Langewold was een grietenij, dit kende men alleen in Friesland en het Westerkwartier. Het is een soort boerenrepubliekje. In de vijftiende eeuw ging het er tamelijk democratisch aan toe. Iedereen kon grietman worden om de zoveel jaar, als hij 13 hectare en 20 are grond bezat met de bijbehorende boeren. Maar in de tijd van De Mepsche ging het er behoorlijk anders aan toe. Sommige boeren verkochten dit recht, en daardoor vielen zij nu onder een landjonker, met als gevolg dat deze steeds machtiger werden, en jarenlang het grietmanschap uitoefenden. Voorbeelden hiervan waren Rudolf de Mepsche en zijn vijand; de familie Clant te Zuidhorn.

Wat deed een grietman allemaal?

De grietman had een ambtsgebied van vaak verscheidene dorpen. Hij stond boven buurrechters, die kleine misdrijven/rechtszaken mochten behandelen. Als het grotere gevallen betrof regelde de grietman dit. Hij was eigenlijk burgemeester, rechter en notaris tegelijk. Soms kon een grietman dit niet allemaal aan, bijvoorbeeld doordat hij te laag of ongeschoold was. Hij zocht dan hulp bij een jurist. Bij De Mepsche vervulde Alting deze taak, en tijdens het sodomietenproces stonden nog vier adviseurs hem terzijde. Dit waren Rotgers, Alberthoma, Reichle en Froon. Alleen deze laatste had de grietman al eens eerder adviezen gegeven. De grietmannen spraken recht volgens de wetten van strafoefening. Deze wetten stonden folterwerktuigen zoals pijnbank en gesel toe. In het ergste geval werd de doodstraf uitgesproken, en men voerde die op de meest gruwelijke wijzen uit. Ook De Mepsche schrok hier niet voor terug. Sinds de gemeentewet heten grietenijen en grietmannen burgemeesters.

De martelingen op Bijma en wat eraan voorafging.

Hoe kwam De Mepsche tot het voeren van het monsterproces? De meest voor de hand liggende reden is om de macht en om het geld. Dit komt uit het boek van Poort, "Rudolf de Mepsche of de Faanse gruwelen". De Mepsche had veel vijanden zoals de rijke Clant te Zuidhorn, rekenmeester Bennema en nog wat rijke boeren. De grietman kon ze door ze te laten bestraffen van sodomie uit de weg ruimen op een legale wijze. Zo zou De Mepsche niet alleen nog meer macht krijgen (want die had hij al) maar bovendien meer geld, want hij had het recht hun bezittingen over te nemen na hun veroordeling.

Deze aanleiding is echter fout, al zou het geld wel een kleine rol hebben gespeeld bij de tweede rij arrestaties. Maar als we dieper op de zaak ingaan vinden we nog een andere aanleiding.

Toen De Mepsche studeerde aan de Groninger Hogeschool had hij een studievriend, namelijk Van Byler die theologie studeerde. Ze kenden elkaar al dertien jaar voordat Van Byler in 1722 beroepen werd in Niekerk door De Mepsche. De grietman was erg onder de indruk van ds. Van Byler omdat deze niet alleen indrukwekkend predikte maar ook boeken schreef en meestal in het latijns.

De borg Bijma bestond al in 1392 en het is gesloopt in 1860, ook de bossen werden gekapt.

Ds. Van Byler had grote invloed op de bevolking van Niekerk. Zijn preken waren vaak te moeilijk voor de gewone burgers, zodat ze nog meer naar hem op gingen kijken. In april 1731 verscheen het boek "helsche Boosheit of Grouwelijke zonde van sodomie" van ds. Van Byler. Dit duivelse boek was de aanleiding van het hele zedenproces. Dus begon Rudolf de Mepsche de mensenjacht omdat hij onder invloed van het boek en advies van ds. Van Byler de sodomie dacht te moeten uitroeien. Toch schijnt De Mepsche het Van Byler later kwalijk te hebben genomen dat het zedenproces een grote strop voor hem werd. Dit zou de reden moeten zijn dat de moordlustige dominee in 1735 Niekerk verwisselde voor het afgelegen Drentse Oosterhesselen. Dit betekende een grote achteruitgang voor de dominee.

Het toenmalige geloof is de oorzaak geweest dat 23 voor onze begrippen onschuldige mensen de dood zijn ingegaan. Het was dus geen puur sadisme, geldzucht of machtswellust dat De Mepsche ertoe brachten massamoordenaar te worden, hij handelde uit levensbeschouwing.

Dat hier veel misverstanden over bestonden blijkt wel uit het volgende;

Wat werd precies onder sodomie verstaan?

Waarschijnlijk wist ds. Van Byler zelf niet eens wat sodomie was. Hij was toen ook nog niet bekend met dit misdrijf. Ten eerste omdat voor 1730 in Nederland onregelmatig sodomietenvervolgingen waren en ten tweede omdat men liever niet sprak over zo'n misdrijf. Maar in 1730-1731 kwam het in Nederland tot een golf van vervolgingen (waarom is onduidelijk). In totaal vervolgde men in deze jaren 289 personen, van wie de meeste verbanning kregen als straf, maar er werden ook een aantal gewurgd en verbrand zoals de 22 mannen op de Westergast.

In de achttiende eeuw bestond het woord 'homoseksueel' nog niet. Men sprak toen van 'sodomiet' (ons woord 'mietje'). Deze term slaat op het bijbelverhaal over de vernietiging van Sodom en Gomorra. Volgens de Vertolking heeft God deze steden vernietigd omdat de mannelijke inwoners zich schuldig zouden hebben gemaakt aan homoseksuele handelingen. Men sprak van sodomie als er anale penetratie had plaatsgevonden en een zaaduitstorting. Dat hier veel misverstanden over bestonden blijkt wel uit het volgende;

HELSCHE BOOSHEIT
OF
GROUWELYKE ZONDE
VAN
SODOMIE,

In haar AFSCHOUWELYKHEIT, en wel-
verdiende STRAFFE uit GODDELYKE,
en MENSCHELYKE Schriften tot een
SPIEGEL voor het TEGENWOOR-
DIGE, en TOENOMENDE GE-
SLAGTE opentlyk ten toon gestelt

DOOR

HENR. CAROL. VAN BYLER,
Predikant tot Nieuwkerk, Oudekerk en Faan.

Te GRONINGEN,

By JACOBUS SIPKES, Drukker en Boekver-
koper in de Here-straat, 1731.

Titelpagina van 'Helsche Boosheit'

Volgens een anonieme schrijver uit de achttiende eeuw werd sodomie bedreven tussen mens en mens, maar ook tussen mens en dier. Eén van de ergste vormen van sodomie was wel dat een jonge man met een oude vrouw huwde, daardoor kwam het zaad in "onvruchtbare akkers".

Wanneer vindt men voor het eerst sodomie?

Al in de Griekse oudheid deed men aan sodomie, het was in de ogen van de Grieken de hoogstwaardige en edelste hartstocht. De liefde van mannen voor mannen was daar minstens zo gewoon als de liefde van mannen voor vrouwen hier. Dit was ook het geval in het oude Rome, vele keizers en hoge functionarissen waren biseksueel.

De Mepsche op mensenjacht.

Zondag 23 april 1731 even nadat het boek van ds. Van Byler uit was gekomen ging De Mepsche op mensenjacht. Na een anonieme tip (waarschijnlijk van ds. Van Byler) reed hij 's avonds naar het huis van de blinde Willem Jans die snel vertelde dat Jan Beerents het met hem had willen doen. Willem Jans werd niet meegenomen omdat hij vermoedelijk nog maar negen of tien jaar oud was. De Mepsche wist wat hem te doen stond. De één werd gearresteerd en zonodig gemarteld zodat hij andere namen zou noemen, en naar aanleiding van de beschuldiging zouden die dan ook opgepakt worden. Zo werd de steen aan het rollen gebracht. Hier volgt een lijst van de gearresteerden:

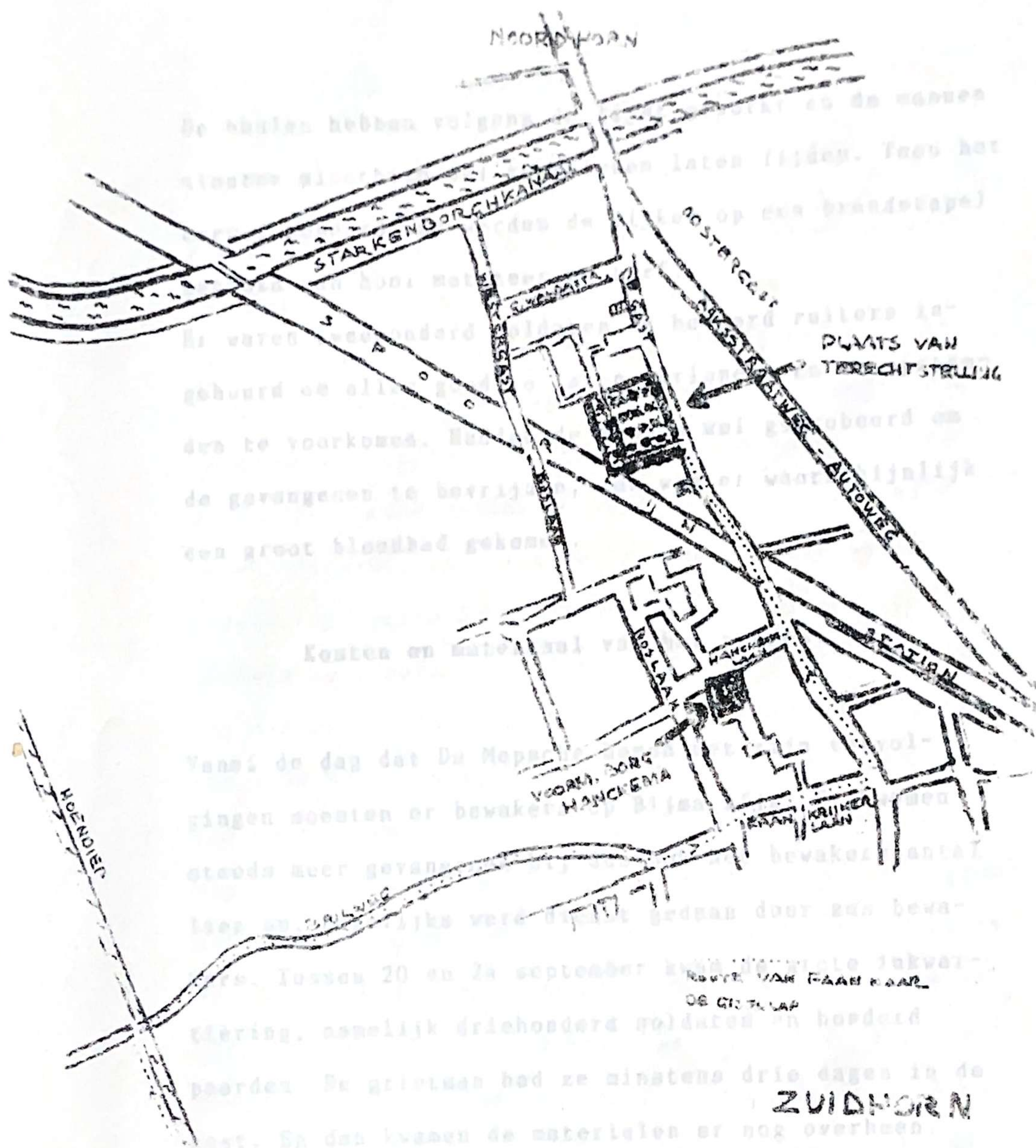
Jan Beerents.....	19 jaar
Hendrik Cornelis.....	21 jaar
Jan Jans.....	18 jaar
Hendrik Beerents Liplander....	32 jaar
Pieter Cornelis.....	20 jaar
Sicco Arends.....	39 jaar
Hans Engberts.....	19 jaar
Cornelis Jans.....	18 jaar
Tamme Jans.....	15 jaar
Jan Jacobs van Donderen.....	30 jaar
Jan Sipkes.....	13 jaar
Hendrik Leeuwes.....	19 jaar

Claas Sipkes Aaxter.....	13 jaar
Jan Idzes.....	18 jaar
Gerrit Harms.....	16 jaar
Thomas Jacobs.....	16 jaar
Gerrit Freerks.....	48 jaar
Jan Harms Braker.....	37 jaar
Jan Wychers.....	45 jaar
Mindelt Jans Roll.....	36 jaar
Asinga Immes.....	45 jaar
Eysse Jans.....	41 jaar
Goossen Hendriks Braken.....	40 jaar
Harms Arends.....	44 jaar
Jurjen Jans Capel.....	41 jaar
Sybrand Jacobs.....	18 jaar
Renger Jans.....	13 jaar
Pieter Jacobs.....	17 jaar
Jan Jans Wever.....	18 jaar

Jan Jans Wever was dus de laatste arrestant vóór de moordpartij op 24 september 1731. Er waren 29 gevangenen waarvan één, Sicco Arends, al voor de terechtstelling was overleden door de folteringen. De arrestanten kregen soms briefjes in handen geduwd waarop stond welke namen ze moesten zeggen tijdens de verhoren. Op grond hiervan zou De Mepsche de 'beschuldigde' kunnen arresteren.

Maandag 24 september 1731

Dit is een van de zwartse dagen uit de geschiedenis van het Westerkwartier. Op deze dag werden er 22 onschuldige mannen gewurgd. Er waren nog maar 24 overgebleven omdat vijf mannen niet veroordeeld werden. In alle vroegte werden de gevangenen naar de Foanse kerk gereden waar ds. Van Byler met een gebed begon waarin de zonden nog eens werden onderstreept en waarin gezegd werd dat de veroordeelden voor eeuwig verdoemd werden. Na het gebed ging dr. Gerhard Froon (jurist die De Mepsche hielp) de kansel op om 24 maal achterelkaar de vonissen voor te lezen, wat enkele uren duurde. Maar vijfmaal week hij af, dat was drie keer met de hoofdsodomieten, die voordat ze gewurgd werden in het gezicht moesten worden geblakerd, en twee keer met de jongste gevangenen die de strafopfening moesten bijwonen en vervolgens levenslang zouden worden opgesloten. Omstreeks één uur in de middag werden de gevangenen naar het "Kaakheem" op de Westergast gereden om gestraft te worden. Er was speciaal een tribune geplaatst voor de hoogwaardigheidsbekleders. Er waren duizenden toeschouwers. Nadat ds. Van Byler voor de laatste keer voorging in gebed konden de beulen hun werk gaan doen.

De beulen hebben volgens de lijst gewerkt en de mannen minuten misschien wel kwartieren laten lijden. Toen het karwei gebeurd was werden de lijken op een brandstapel gegooid van hooi met teer en turf. Er waren tweehonderd soldaten en honderd ruiters ingehuurd om alles goed te laten verlopen, en om opstanden te voorkomen. Hadden de mensen wel geprobeerd om de gevangenen te bevrijden, dan was er waarschijnlijk een groot bloedbad gekomen.

Kosten en materiaal van het proces.

Vanaf de dag dat De Mepsche begon met zijn vervolggingen moesten er bewakers op Bijma zijn. Er kwamen steeds meer gevangenen bij dus ook het bewakersaantal liep op. Dagelijks werd dienst gedaan door zes bewakers. Tussen 20 en 24 september kwam de grote inkwartiering, namelijk driehonderd soldaten en honderd paarden. De grietman had ze minstens drie dagen in de kost. En dan kwamen de materialen er nog overheen. De Mepsche had drie schuiten turf, zeventig tonnen teer en vrachten hooi aangevoerd, en dan moest er nog een tribune komen voor de bezoekers. Vermoedelijk heeft het hele proces en de terechtstelling De Mepsche meer dan vijftigduizend gulden gekost.

Nieuwe arrestaties.

Wie mocht denken dat De Mepsche, de juristen en ds. Van Byler nu wel genoeg hadden van sodomie vergist zich. In de nacht na de terechtstelling werden meteen weer nieuwe arrestaties verricht. Er werden nog zeven mannen opgepakt, verhoord en vastgezet bij de vijf niet veroordeelden. Vreemd is echter, dat alle zeven vijanden waren van De Mepsche. Bij de vorige arrestaties waren ook vrienden van De Mepsche gearresteerd. Daarom is het best mogelijk dat de tweede rij arrestaties De Mepsche goed uitkwamen. Niet alleen omdat de arrestanten veel geld hadden, zodat ze de vorige proceskosten gedeeltelijk konden dekken, (De Mepsche had recht op alle bezittingen van de gevangene) maar ook omdat de familie Clant dan zeven boeren kwijt was die op hen stemden zodat De Mepsche dan het meest kans had op een hoge functie. Dit was het doel van alle jonkers, en ze probeerden alles om maar de beste baantjes te krijgen. Corruptie was aan de orde van de dag. Onderling gooiden de jonkers elkaar de bal toe. Ze hielpen elkaar aan stemmen en verdeelden de ambtenbuit volgens afspraak. Wie het ene jaar een baantje had wat niet zo goed verdiende, kreeg het jaar daarop een winstgevender post.

X

De zeven nieuwe arrestanten waren:

Jurjen Willems.....60 jaar
 Benedictus Abels Vegter.....46 jaar
 Reed Pieters.....35 jaar
 Jacobus Bennema..... ?
 Carmt Everts..... ?
 Arent Jurjens.....12 jaar
 Jan Clasen Pot..... ?

Pot zijn arrestatie is te danken aan drie jongens van 17, 15 en 13 jaar oud. Ze waren blijkbaar bang om geslagen te worden, zodat ze maar in het wilde weg beschuldigden. Pot bleef ontkennen dat hij zich schuldig had gemaakt aan sodomie, zodat hij helemaal naar Groningen overgebracht werd om gefolterd te worden. Ook hier bleef hij tijdens de zwaarste mishandelingen ontkennen. Pot stierf met een uiteengetrokken lichaam. Er zijn elf mensen niet veroordeeld maar hebben op Bennema na nog jaren vastgezet. Ze zijn tussen 1739 en 1748 vrijgelaten.

van veertigduizend gulden die de stadhouder hem waarschijnlijk in 1766 geschonken had. Maar in 1748 begon de zon weer te schijnen voor Rudolf de Meppsche. Hij kreeg eerherenstel, de grietman kreeg een baan als dross van Wedde. De Meppsche en zijn vrouw verhuisden naar de borg te Wedde. Zijn gezondheid ging hier snel achteruit.

Hoe het afliep met De Mepsche.

Nadat de Mepsche in September 1743 de borg Wedde in
Fries met het verblijf (na een boerderij), gered was

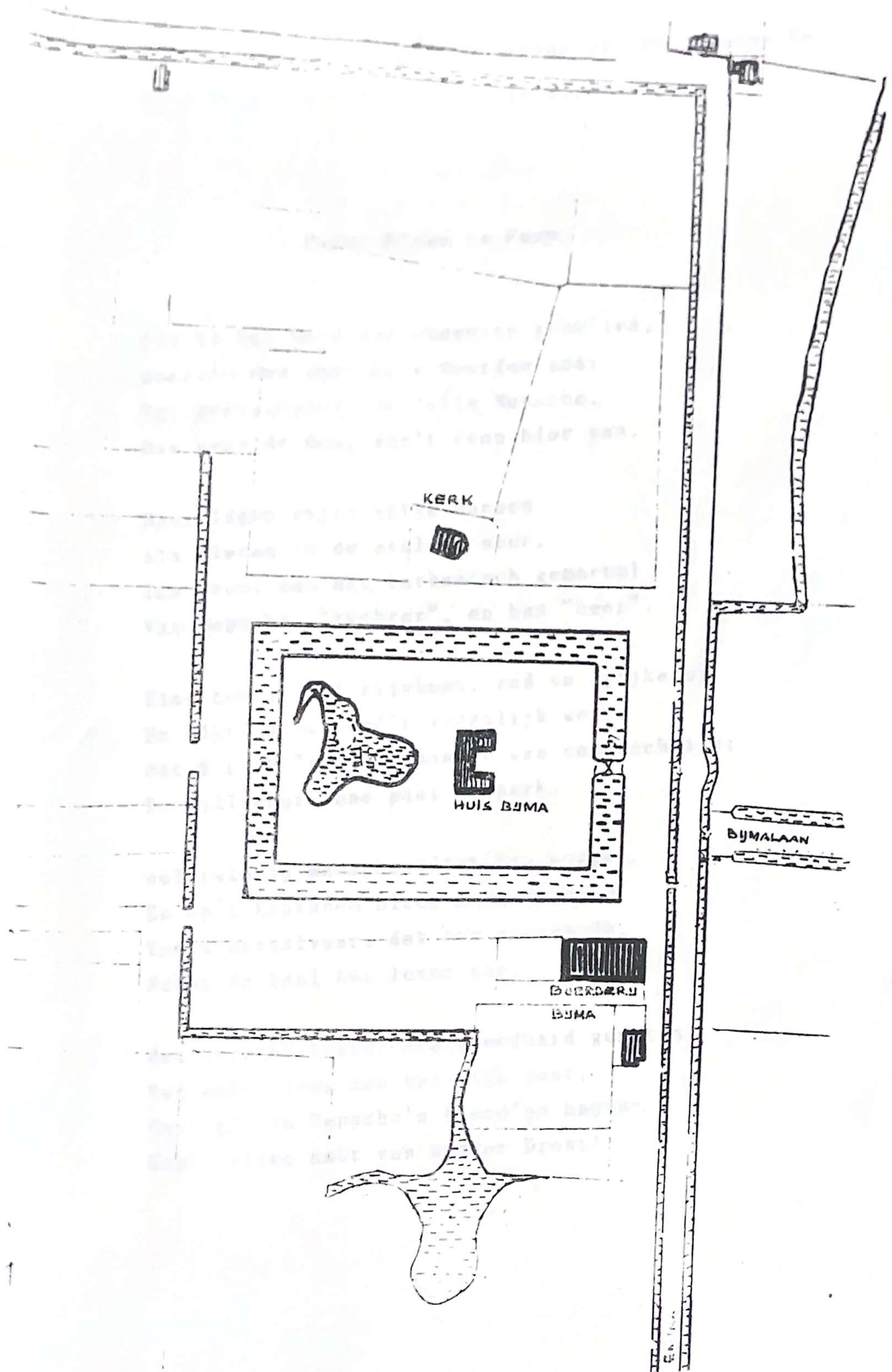
Voor de vreselijke sodomietenjacht is De Mepsche
nooit gestraft. Maar van 1731 tot 1748 heeft hij
een alles behalve gelukkig leven gekend. Hij ver-
keerde dag in dag uit in moeilijkheden. Zijn te-
genstanders bleven hem dwarszitten en financieel
ging het hem deze jaren ook niet voor de wind. Dit
kwam doordat hij de proceskosten slechts voor een
klein deel, en vaak ten koste van nieuwe processen,
kon verhalen op de familieleden van de slachtoffers.
Er bleef niets anders over dan zijn bezittingen van
de hand te doen. Regelmatig komen we in de jaren 1735
tot zelfs na zijn dood in 1754 verkopeningen tegen van
huizen, boerdrijven en landerijen, waarvan De Mepsche
eigenaar was. Op die manier moest hij aan de tienduizenden
komen, die zijn schuldeisers eisten. In 1747
werd de grietman falliet verklaard ondanks de gift
van veertigduizend gulden die de stadhouder hem waar-
schijnlijk in 1746 geschonken had. Maar in 1748 be-
gon de zoon weer te schijnen voor Rudolf de Mepsche.
Hij kreeg eerherstel, de grietman kreeg een baan als
drost* van Wedde. De Mepsche en zijn vrouw verhuis-
den naar de borg te Wedde. Zijn gezondheid ging hier
snel achteruit.

Nadat De Mepsche in december 1753 de borg Bijma te Faan met het schathuis (nu een boerderij), grachten en 118 grazen* land had verkocht, stierf hij een jaar later, op 3 december 1754 op 59-jarige leeftijd. Op 11 december werd hij met veel eerbetoon begraven in de Martiniekerk te Groningen.

Is De Mepsche heengegaan met het vertrouwen van dat wat hij op aarde gedaan had beloond zou worden in het hiernamaals? Of is de massamoordenaar in een afschuwelijke doodstrijd gewikkeld geweest voordat hij heenging? Niemand weet het, de grietman heeft het geheim meegenomen in zijn graf...

*Drost: is een schout, hij moet toezicht houden op wegen, waterlopen en dijken. Hij moet de orde handhaven, misdadigers oppakken en controle houden op drankhuizen.

*1 gras: $\frac{1}{2}$ een $\frac{1}{2}$ hectare.

Dit gedicht verwoord de gruwelen die De Mepsche be-
gaan heeft. Het is van een anonieme dichter.

En toen hij nog zijn zwart geweten
Zijn barbaarsch bestaan voor goed verliet,
Weld hij met ydel vertoon begraven,
Waar Gode's Huize Bijma te Faan. vindt.

Dit is het oord der wreedste gruw'len,
Waarvan men ooit in't Noorden las:
Het moordtoneel van felle Mepsche,
Die eens de beul van't Faan hier was.

Hier lagen rijen vrije mannen
Als dieren in de stallen neer,
Ten prooi aan het barbaarsch gemartel
Van Mepsche, "rechter", en hun "heer".

Hier heerschten pijnbank, rad en spijkers;
De eiken stok deed't vreeslijk werk.
Dat heette "recht", maar't was onmenschlijk;
De willekeur vond paal of perk.

Wel twintig menschen liet hij worgen,
En op't Kaakheem sloeg hoog de vlam
Van't martelvuur, dat hen verteerde,
Nadat de beul het leven nam.

Het onrecht bracht den wreedaard gunsten:
Een ander joeg men van zijn post,
En legde in Mepsche's bloed'ge handen
Nog't rijke ambt van Wedder Drost!

En toen hij met zijn zwart geweten
Zijn aardsch bestaan voor goed verliet,
Werd hij met groot vertoon begraven,
Waar Gruno's kerk hem rustplaats biedt.

Maar't volksgeloof kon't niet begrijpen;

Het gunt hem walgelijke straf: een opveling van de

Door rat en ongedierte gemarteld,

Zal hij nooit rusten in zijn graf!

als een vijand van de natie. De angst dat God

Nederland als Sodom en Gomorra zou vernietigen, bracht

Edoel de Mapache tot afschuwelijke moordpartijen op

weerloze en onschuldige mensen. Bij de tweede rij

(uit 'Het Westerkwartier in woord & beeld', blz. 85)

arrestaties achter speelden macht en geld ook een rol.

Literatuurlijst

Conclusie.

1. Vlaar, W.T., Sterf Sodomietes.
Door het boek van ds. Van Byler kwam De Mepsche tot de vervolgingen. Het was niet een opwelling van sadisme maar een godsdienstige overtuiging, die de eerste homofielenjacht veroorzaakte. De angst dat God Nederland als Sodom en Gomorra zou vernietigen, bracht Rudolf de Mepsche tot afschuwelijke moordpartijen op weerloze en onschuldige mensen. Bij de tweede rij arrestaties echter speelden macht en geld ook een rol.

Aktualiteit, Robert Holthuisen.

4. Visser, H. & Köttenhald, G.W., Het Westerkwartier in woord en beeld, blz. 89, Zeldhorn, Doshoff, 1987, tweede druk.

5. Zijlstra, G.B., Tussen Haze en de Lauwers, blz. 125-140, Groningen, Nieuwjaar, 1968, eerste druk.

6. Linnestad, P., Eénreus jaar Oldenkerk, blz. 72-79, Boekenspoor, Lykate Jansma, 1980, eerste druk.

Literatuurlijst:

Illustratielijst:

1. Vleer, W.T., Sterf Sodomieten,
173 blz., Norg, Veja, 1972, vierde druk
2. Poort, H.F., Rudolf de Mepsche of de Faanse gruwelen, 86 blz., Zuidhorn, Hekkema, 1986, druk
onbekend.
3. Het tijdschrift 'Reflector', nummer 4, december
1990, blz. 145-150, De geschiedenis van homo-
seksualiteit, Robert Holthuizen.
4. Visser, H. & Kattenbeld, G.W., Het Westerkwartier in woord en beeld, blz. 85, Zuidhorn, Danhoff, 1987, tweede druk.
5. Ligterink, G.H., Tussen Hunze en de Lauwers,
blz. 125-140, Groningen, Niemeijer, 1968, eerste
druk.
6. Luinstra, P., Duizend jaar Oldekerk, blz. 72-79,
Buitenpost, Lykele Jansma, 1980, eerste druk.

Illustratielijst.

1. Rudolf de Mepsche of de Faanse gruwelen,
H.F. Poort, blz. 7.
2. Sterf Sodomieten, W.T. Vleer, blz. 5.
3. Sterf Sodomieten, W.T. Vleer, blz. 67.
4. Sterf Sodomieten, W.T. Vleer, blz. 77.
5. Sterf Sodomieten, W.T. Vleer, blz. 104.

